

Björn Mittmesser

Säckpipa – Švédské dudy

Škola hry na švédské dudy



Základy • zdobné techniky • vybrané skladby

Inhalt

Předmluva	5
Švédské dudy – Säckpipa: Úvod	6
Popis jednotlivých dílů nástroje	7
Ladění a tónový rozsah	9
Způsob držení nástroje během hry	10
Hmatová tabulka pro Säckpipu in E/A	11
Základy techniky hry	12
Držení.....	12
Oddělování tónů	12
Zdobení.....	12
Ladění	12
Technika dýchání.....	13
Cvičení	13
Technika dýchání a držení tlaku vzduchu.....	13
1. cvičení	13
Cvičení podle not.....	14
2. cvičení.....	14
3. cvičení	14
4. cvičení	14
5. cvičení.....	14
6. cvičení	15
7. cvičení.....	15
Oddělování tónů	15
8. cvičení	15
9. cvičení	16
10. cvičení.....	16
Techniky zdobení	16
Vibráto	16
11. cvičení	17
12. cvičení.....	17
Staccato.....	18
13. cvičení.....	18
14. cvičení.....	18
Glissando	19
15. cvičení.....	19

Triller	19
16. cvičení.....	19
Problémy a jejich řešení	20
Notová část	21
Långdans från Sollerön	21
Visa från Venjan.....	21
Vals från Enviken	21
Steklåt från Särna.....	22
Krigvista om danskarna.....	22
Säckpipslåt efter Jont Lars Olsson.....	22
Ljugaren	23
Jag blåste i min pipa	23
Skladby pro Säckpipu in »A«	24
Polskor	24
1. Polska efter Zakarias Jansson.....	24
2. Barfotmannen	24
3. Garnbindarnen II	25
4. Rökös-pols.....	25
5. Polska efter Lars Åhs	25
6. Polska efter Troskari Erik	25
7. Polska efter Nergårds-Lasse.....	26
8. Gäldsbygubbarnas polska.....	26
9. Polska (Bakmes) efter Omas Ludvig Larson	26
10. Senpolska efter Åle Blom	27
Slängpolskor.....	27
11. Slängpolska efter Pelle Petterson från Närke.....	27
12. Petter Duvas Slängpolska	27
13. Slängpolska efter Mats Wesslén	28
Schottisar.....	28
14. Vihtorin Jenkka	28
15. Schottis från Idre.....	28
16. Schottis från Haverö.....	29
17. Schottis från Lima	29
Långdasar	30
18. Långdans från Sollerön	30
19. När barnen mister mor och far.....	30
Brudmarschar	30

20. Brudmarsch från Dalby	30
21. Brudmarsch från Nössemark	31
22. Garnbindarn I	31
23. Särna gamla brudmarsch	31
24. Brudmarsch från Äppelbo	31
Valsar	32
25. Vals från Enviken.....	32
26. Spelmansvals	32
27. Sommarvalsen	32
Menuette	33
28. Menuet	33
29. Vindt Mølle Menuett	33
Diverse	33
30. Uden titel	33
31. Säckpiplåt efter Lars Olsson	34
32. Spilå Jans Gånglåt.....	34
33. Gånglåt.....	34
34. Polsch.....	34
35. Marsch	35
36. Hur var du i laftis saa sildig.....	35
37. Säckpiplåt efter Carl Wahlström	35
Příloha	36
Výrobci Säckpip.....	36
Plán na výrobu melodické píšťaly	37
Plán na výrobu bordunové píšťaly	38

Předmluva

Švédské dudy (Säckpipa) se těší i mimo území Švédska stále větší oblibě a přes to je neustále velmi těžké nalézt kompetentního učitele, o škole hry pro samouky v češtině ani nemluvě. Také nabídka víkendových kursů je zatím více než přehledná, lépe řečeno neexistující. A když se nadšenec pro hru na tento nástroj rozhodne se potřebné techniky svépomocí naučit ztroskotá povětšinou na nedostatku potřebného notového materiálu ke cvičení.

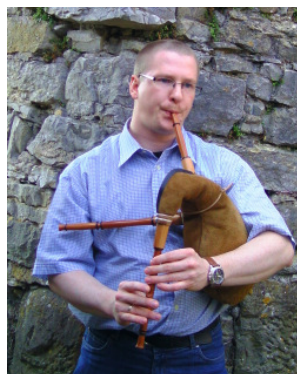
Tyto výše jmenované překážky dovedly Björna k tomu napsat tuto školu hry. Jedná se o důležité první krůčky které mají zprostředkovat základní techniky hry které jsou zapotřebí ke zvládnutí hry skladeb v druhé části této brožury. Aby si české ucho trochu zvyklo na barvu hry na tento druh dud doporučujeme podstoupit rozsáhlejší rešerše na internetových stránkách **youtube.com** kde lze pod pojmy swedish, schwedisch nebo säckpipa (saekpipa) nalézt stále rostoucí množství skladeb hraných na právě tento instrument. Především vřele doporučujeme kanál švéda **Olle Gällmo** kde se nacházejí mnohé kousky z této školy nahrané v profesionální kvalitě. Další informace a velmi poučná videa jsou k nalezení přímo na internetové prezenci od Olleho pod adresou **www.olle.gallmo.se** v angličtině a to v rubrice **Tunes for beginners** kde se nachází v současné době osm skladeb s notací, mp3-nahrávkou a videem na kterém si začátečník může prohlédnout správnou pozici prstů při hře.

Rád bych na tomto místě napsal maličkost k užívání této školy. Nejsem profesionální hudebník ani výrobce hudebních nástrojů. Pro mě je hudba a výroba dud pouze koníčkem o který bych se rád podělil s dalšími zájemci a proto je tato škola zcela zdarma, smí se rozšiřovat přes internet a používat při výuce hry – přísně zakazuji jakékoli komerční využití a to jak v tištěné tak i v digitální formě!

Též by se rád poděkoval u následujících osob, které mi při psaní této příručky nezištně pomáhaly. Za prvé Ollemu Gällmo kterému vděčím za vědomosti o švédských dudách a za noty skladeb pro začátečníky. Dále mi velmi pomohl Helmut Eberl svým výběrem skladeb pro pokročilé, Thomas Rezanka s řešením vyskytnuvších se problémů, Mick Loos svými návrhy a Rudolf F. Klapka kresbou hmatové tabulky a překladem této školy do (skoro)češtiny ;-)



Björn Mittmesser
Mosbach, Dezember 2010



Švédské dudy – Säckpipa: Úvod

Švédské dudy (dále už jen Säckpipa) v dnešní formě jsou výsledkem pokusů o rekonstrukci starých nálezů ale i nového vývoje v posledních letech. Totéž je možno říci i o dnes rozšířeném prstokladu neboť k němu se také nedochovaly pražádné historické podklady.

Z těchto důvodů jsem se rozhodl soustředit se v této knize pouze na nejrozšířenější ladění E/A s polouzavřeným prstokladem. Na tento druh dud se v dalším textu vztahuje i pojem »tradiční«.

Jak melodická píšťala, tak i bordun (basová píšťala) jsou ozvučňovány tzv. jednoduchými náraznými jazýčky (strojky) což je běžné u východního typu dud jako jsou třeba tzv. české dudy nebo moravské a slovenské gajdy. U dud tzv. západního a středoevropského typu bývaly a jsou převážně v melodické píšťale (předničce) používány dvojstrojky šalmajového typu jako třeba u hoboje.

Základní tón, tedy tonální centrum se nachází ve středu stupnice což je takéž známo u dud východního typu. Jako bordunový tón ale nezní, jako u dud východních, tonika (základní tón v různých oktavových stupních) ale kvinta převážně o oktávu nižší.

Vedle tradičních idioglotních strojků (z jednoho kusu kde je plátek vyštípnut z korpusu trubičky) z rákosu, nebo *Arundo donax* (tzv. jižní rákos) jsou dnes rozšířeny strojky heteroglotní (kde je plátek navazován na trubičku z jiného materiálu) různých materiálových kombinací jako třeba dřevo/kov/plastik u nosiče (trubiček) s plátkem z *Arunda donax*, polystirolu nebo uhlíkových kompozitů. Nebudu se zde rozšiřovat o přednostech či záporech různých druhů strojků neboť toto téma by vydalo na celou knihu a je hlavním tématem sporů dudáků na celém světě. Jakou kombinaci materiálů bude kdo preferovat si musí rozhodnout každý sám nejlépe po konzultaci s výrobcem.

Popis jednotlivých dílů nástroje

Vzduchová nebo-li nafukovací trubice se zpětným ventilem



Bordun (také bourdon nebo huk, dále již jen bordun) neboli basová píšťala



Melodická píšťala – přednička (pohled zepředu)



Melodická píšťala – přednička (pohled zezadu)



Vzduchový zásobník či vak (s uvázanými vývody ke vduchové trubici a píšťálám)



Strojek neboli piskor (idioglotní z jednoho kusu rákosu)



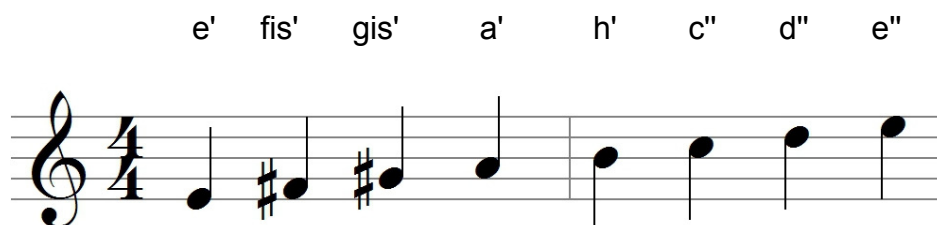
Kompletně sestavený nástroj



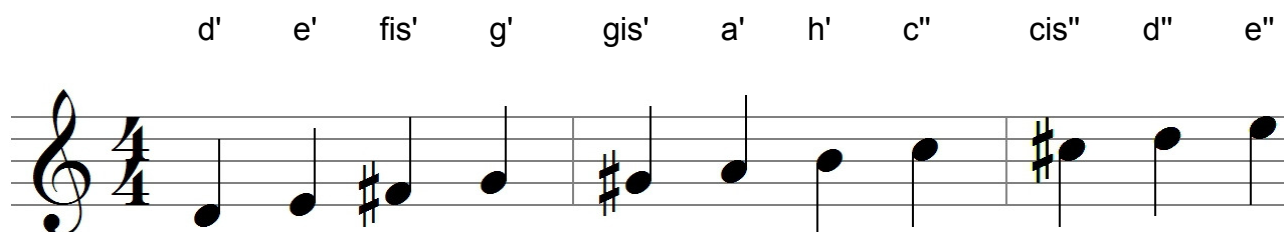
Ladění a tónový rozsah

Säkipa v ladění **E/A** má toniku uprostřed tónové řady.

Dříve stačil rozsah od **e'** do **e''** v melodické A-moll s následující stupnicí:



Dnešní modely mají zpravidla navíc tón **d** nebo **dis** (malíček pravé ruky), tón **g** (druhý palcový otvor) a **cis** (pověštinou v provedení dvojdíry **c/cis** pro pravý prostředníček)



Bordun zní v **e'** (kvintě k a', ale o jednu oktávu níže proto se jí říká spodní kvarta)

Způsob držení nástroje během hry

Prsty obou rukou zakrývají, jako ostatně u převážné většiny dud, bez pokrčení hmatové otvory. Obzvlášť u dolní (pravé) ruky je praktické zakrývat otvory středními díly prstů. U horní (levé) ruky je možno používat přední články prstů ale v žádném případě ne špičky! Oba palce zakrývají otvory též prvními díly.

Tento způsob držení nástroje umožňuje hru bez křečí a osvědčuje se především při hře rychlých pasáží a různých ozdob.

Dávejte při hře pozor aby byly všechny otvory vzduchotěsně uzavřeny a to i bez použití síly.



Hmatová tabulka pro Säckpipu in E/A

d' e' fis' g' gis' a'

h' c'' cis'' d'' e''

● uzavřen ○ otevřen ◐ podle typu nástroje, buď otevřen nebo zavřen

© 2010 Björn Mitmesser, Rudolf F. Klappa (Zeichnungen)

Základy techniky hry

Držení

U Säckpipy leží bordun napříč před hrudí a vzduchový vak se nachází v levém podpaží. Levá ruka ovládá horní tři hmatové otvory a pravá dolní čtyři. Poloha nástroje by měla být taková aby se nafukovací trubice při do 3/4 nafouknutém vzduchovém vaku nacházela přímo před ústy aby se nestalo že při vypuštění odskočí a je nutno ji znovu chytat.

Dávejte pozor především na uvolněné a vzpřímené držení těla.

Oddělování tónů

Jako u každých jiných dud bojuje Säckpipa s problémem jak rozdělit dva po sobě následující stejné tóny bez přerušení proudu vzduchu krerý jinak zaručuje stejnoměrný, nepřerušovaný tón u bordunu.

Jedinou možnost (alespoň sluchově) jakéhosi přerušení dosáhnout skýtá malý trik: hráč nechá na určeném místě velmi krátce »problesknout« tón jiný který citově oba stejné tóny rozdělí aniž by sám o sobě byl jako jednotlivý tón vnímán. Bližší informace a návody budou vysvětleny u jednotlivých cvičení která budou o této problematice pojednávat.

Zdobení

Přes tuto nutnost oddělovat od sebe stejné tóny se časem vyvinulo celé množství tzv. zdobných technik hry (a to nejen pro dudy). Zdobné techniky hry slouží na jedné straně ke zpestření a vyzdobení hrané melodie a na druhé straně mohou hrané melodii propůjčit určitou dynamiku.

Neboť i zde bojují dudy s dalším omezením: modulování hlasitosti hraných tónů je možné, pokud vůbec, jen ve velmi omezeném rámci. Zde hrozí přílišné kolísání tónu vedoucí až k nemožnosti hry.

Ladění

Vem vzduchový zásobník (vak) do levého podpaží a nafoukni ho. Správný tlak na vak je na začátku nejjednodušší nalézt, když srovnáš tzv. ladící tón s tónem ladičky (u nástroje laděném v E/A je to tón »e'«).

POZOR!

Dudy jsou jako skoro všechny bordunové (bordounové) nástroje laděny v tak zvaném čistém ladění a to znamená, že nelze všechny tóny ladit podle ladičky která používá převážně ladění temperované. Většinou se ladí podle ladičky pouze základní tón melodické píšťaly a (hlavní) bordun. Který je ten základní tón se dozvíš nejlépe u samotného výrobce tvých dud.

Technika dýchání

Nejdůležitější je pro nekřečovitou, uvolněnou hru je technika dýchání.

Mnoho začátečníků chybuje zrovna zde a snaží se skrze konstantní foukání udržovat neustále stejný tlak v pytli. To je strašně namáhavé a kazí zakrátko chuť ke hře.

Säkipa potřebuje poměrně málo vzduchu a tlaku. Pokud je nástroj v pořádku musí být možné hrát několik vteřin be nutnosti dofukovat vzduch.

Takže, když je vak naplněn vzduchem, je ke hře potřebný tlak dosažen lehkým tlakem na něm spočívající paže (mě říkal vždy doktor Holásek z Sedlce u Mikulova: „Netlač, nech tu únavou ztěžklou ruku na pytli odpočívat.“ Myslel tím, že u moravských gajd a českých dud, ergo u i Säkipy stačí pouhá váha paže k vytvoření dostatečného tlaku potřebného ke hře.).

Poté co je spotřebováno množství vzduchu srovnatelné zhruba s jedním obsahem plic je zapotřebí množství vzduchu v pytli doplnit. Přitom je zapotřebí tlak levé paže na pytli povolit a umožnit tak novému vzduchu (bez zvýšení nebo ztráty tlaku) vak znovu naplnit. Je-li vak vzduchem naplněn opakuje se ona akce s unavenou těžkou rukou spočívající na pytli a tak se to v pravidelných intervalech během hry opakuje.

Na počátku učení se vyskytne u většiny zašátečníků problém s kolísání tónů. To je na začátku (až na světlé výjimky) zcela normální a žádný důvod k zoufání. Zde je zapotřebí pouze cvičit, cvičit a cvičit. Žádný učený z nebe nespádl a po krátké době se udržení tlaku v pytli natolik zautomatizuje že už si to ani nebudeš uvědomovat.

Cvičení

I když budeš chtít hned ze začátku hrát nějakou melodii je eminentně důležité aby ti technika dýchání a držení tlaku přešla tak zvaně do krve. Jen tak je možné později hrát melodie bez křečí a lapání po vduchu ...

Technika dýchání a držení tlaku vzduchu

1. cvičení

Hraj tón »a'« a snaž se ho bez kolísání udžet alespoň 10 vteřin. Soustřed' se přitom na dýchání. Prodlužuj hru bez kolísání až do několika minut. Ke kontrole ti může pomoci když svá cvičení budeš nahrávat na magnetofon/počítač/mobil. Poslechni si pozorně tyto nahrávky, ty ti ukážou kde děláš chyby.

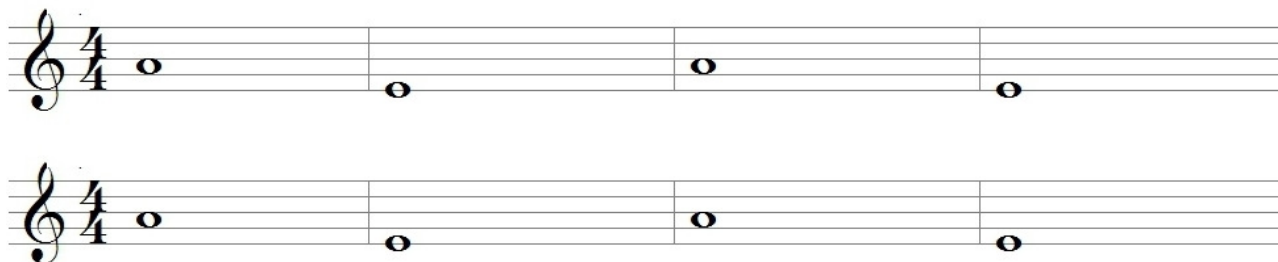
Jakmile se ti začne dařit hrát bez kolísání tónu můžeš začít s dalšími cvičeními neboť i zde budeš udržení tlaku nadále trénovat.

Dávej nadále pozor na techniku dýchání a udržení souměrného tlaku při hře, hrané tóny musí znít čistě bez kolísání a bez nechtěných kvíčivých mezitónů.

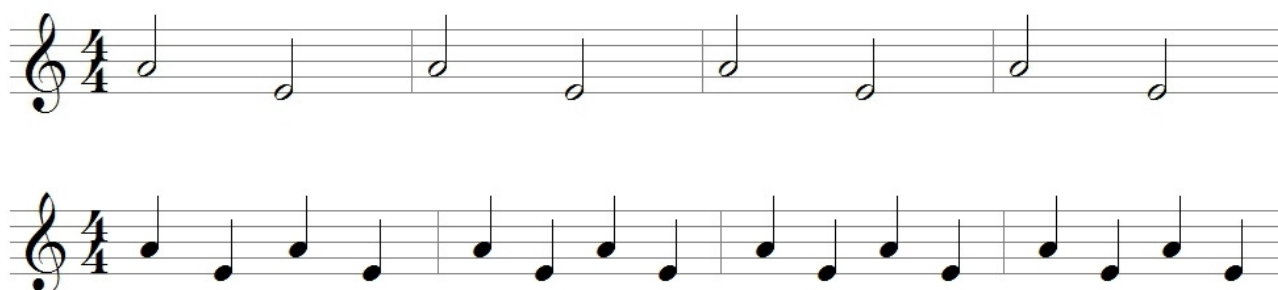
Cvičení podle not

2. cvičení

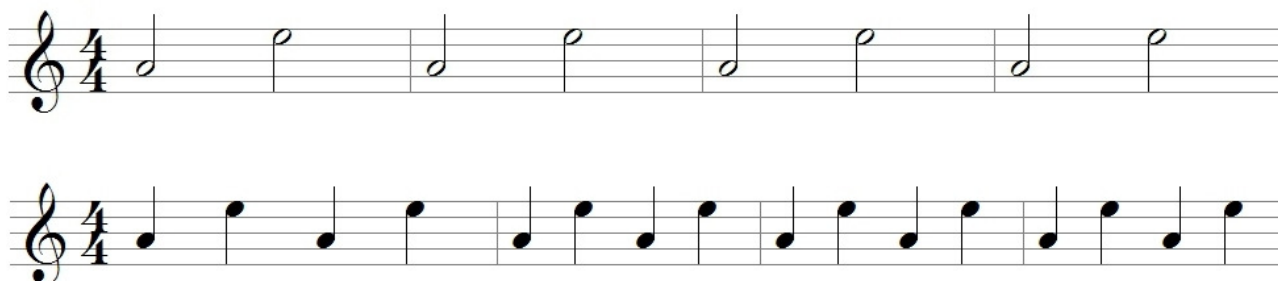
V následujících cvičeních bude procvičován základní tón »a'« a vysoké a nízké »e«. Tyto tóny by měly spolu s bordunem tvořit homogéní plný zvuk.



3. cvičení

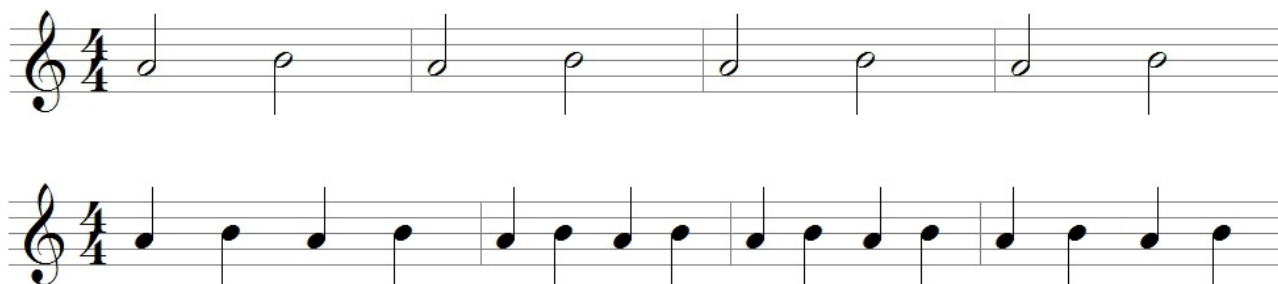


4. cvičení



5. cvičení

V tomto cvičení budeš trénovat způsob polouzavřeného prstokladu a jeho základní rozdíl k prstokladu otevřenému. To znamená, překrytí všech hmatových otvorů prsty pravé ruky současně co ruka levá uvolní otvor první. U Säkpihy se v tomto případě jedná o skoky mezi tóny »a'« a »h'«.



6. cvičení

Tónová řada od spoda nahoru.



7. cvičení

Tónová řada od zhora dolů.



Oddělování tónů

Jak už na straně 10 popsáno nelze u dud dva stejné tóny oddělovat krátkým přerušením proudu vzduchu, zde je zapotřebí jednoho triku.

Zásadně existují dvě možnosti jak tohoto oddělení dosáhnout:

Buď se nechá problesknout vyšší tón (příraz zezhora – tak zvaný »**cut**«) nebo hlubší tón (příraz ze spoda – tak zvaný »**tap**«). Přitom se tento tón ve skutečnosti nehraje ale nechá velmi krátce problesknout za pomoci povětšinou jen jednoho prstu.

Při oddělování tónů zní »**cut**« citově ostřeji než »**tap**«.

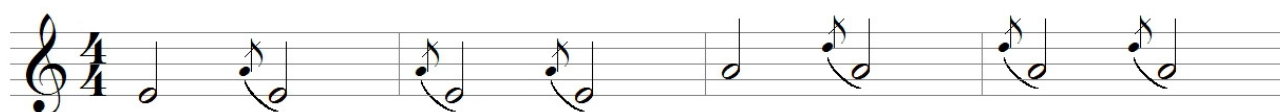
V následujících cvičeních budou pouze dvě možnosti dělení tónů probrány. Nakonec je každému ponechána volná volba kterým mezitónem, respektive prstem bude tóny od sebe dělit. Měl by pouze mít na paměti aby tato dělení technicky a zvukově ke hrané melodii pasovala.

V notaci bývá tento krátký příraz zobrazován pomocí malé přeškrtnuté osminové noty:



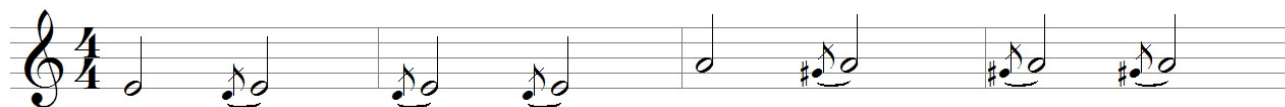
8. cvičení

Zde budou probrány dvě možnosti provedení přírazu »**cut**«. Držen je ve skutečnosti pouze hraný tón, »**cut**« vznikne skrz krátké pootevření hmatového otvoru pozvednutím pravého nebo levého ukazováčku.



9. cvičení

Zde budou probrány dvě možnosti provedení přírazu »tap«. Při tomto způsobu dělení tónů se používá nejbližší hlubší tón. Držen je ve skutečnosti pouze hraný tón, »tap« vznikne skrz krátké pootevření hmatového otvoru pozvednutím pravého malíčku respektive pravého ukazováčku.



10. cvičení

První jednoduchá skladba:

Zkoušej vedle už probraných přírazů také jiné varianty a sleduj jak na tebe působí. Nejlépe uděláš když svá cvičení budeš nahrávat neboť jen tak budeš slyšet zda jsi je zahrál dobře.

Långdans från Sollerön

Trad (Sollerön)



Techniky zdobení

V předešlých cvičeních představené »cuty« und »tapy« nemusí sloužit pouze oddělování stejných tónů ale i podle chuti ke zdobení hrané melodie. Mimo nich existuje i celá řada způsobů zdobení melodií. Pár těch nejběžnějších budou následovně představeny. K tomu je třeba podotknout, že v praxi neexistují závazné předpisy ke zdobení té které skladby, proto nejsou povětšinou ozdoby ve skladbách notovány. Pouze v notaci cvičení jsou zdobení vepsána.

Vibráto

Vibrato způsobuje že hraný tón působí živěji a výrazněji. Při tomto způsobu zdobení se mění v rychlém sledu minimálně výška hraného tónu. Tento efekt se u Säckpipy dosahuje krátkým pomalým otevíráním a zavíráním hmatového otvoru nižšího tónu než je tón hraný. Zda je při tom hmatový otvor zcela uzavřen, nebo zpola otevřen závisí od hraného tónu a žádané intenzitě vibráta.

Nejjednodušeji lze vibráta u Säckpipy dosáhnout ne přímočarým zvedáním prstu od hmatového otvoru ale poklepáváním napnutým prstem na levou nebo pravou hranu hmatové prohlubně vedle otvoru.

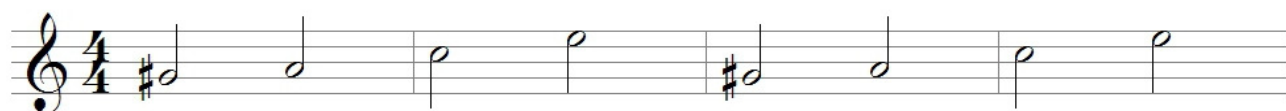
Jako malou pomoc na začátek popisují dvě jednoduché možnosti hry vibráta (tyto návrhy nefungují u každé melodické píšťaly stejně, takže vyzkoušet).

Hlubší tóny: Hned pod hraným tónem ležícím prstem.

Ve většině případů stačí uzavřenou píšťalu několikrát prudce zhoupnout.

Nemá-li melodická píšťala pod nejhlubším hmatovým otvorem tento doladňovací otvor lze dosáhnout vibráta stejným způsobem jako popsáno, jen je třeba pokládat píšťalu na stehno zešikma a dávat pozor aby spodní otvor nebyl uzavřen zcela neboť pak by píšťala přestala znít.

Ozdob následující tóny vibrátem:



Hraj ze cvičení 10 známou melodií a zdob ji vibráty:

Trad (Sollerön)



Staccato

Při staccatu zazní jednotlivý tón velmi krátce. U zobcové flétny se ho dosahuje krátkým přerušením proudu vzduchu. Tím zazní hraná nota ještě kratší než je její notová hodnota.

Jelikož ale není u dud možno přerušit během hry proud vzduchu v píšťale je zapotřebí následujícího triku: Po krátkém zaznění určité noty následuje skok na hluboké »e'«, jelikož tento je tón stejné výšky jako tón souznějící basové píšťaly (bordunu) zní to jako by se melodická píšťala nakrátko odmlčela. O co více je hraný tón od hlubokého »e'« vzdálen o to lépe zní iluze tohoto »přerušení«.

Poznámka pro pokročilejší hráče:

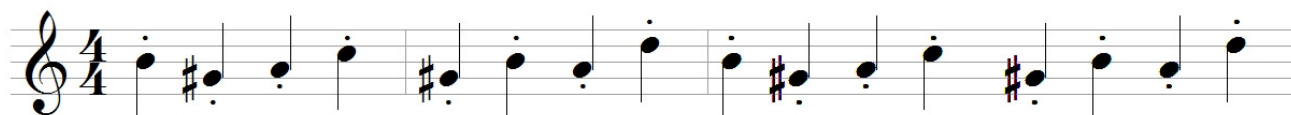
U melodických píšťal bez doladovacího otvoru lze za hry vsedě dosáhnout staccata všech uzavřených hmatových otvorech rychlým přikládáním a zvedáním píšťaly na stehno.

Tato technika ale vyžaduje lehce fungující strojek, který musí okamžitě po zvednutí melodické píšťaly naskočit a hrát dál.

Staccato je v notaci zapisováno tečkou nad a nebo pod notou.



13. cvičení



14. cvičení

Långdans från Sollerön

Trad (Sollerön)

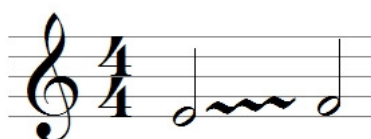


Glissando

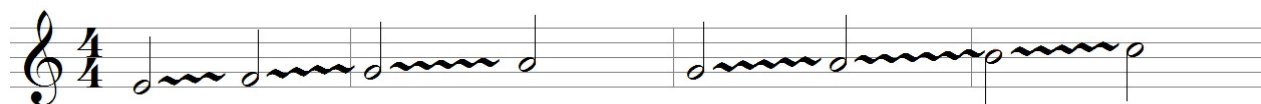
Glissando je pozvolný přechod od jednoho tónu do tónu jiného. V klasických skladbách se může glissando táhnout přes celou řadu tónů a taktů. Při hře na dudy se glissando používá jako výrazový prvek přechodu do tónu vyššího.

U Säkipy ho dosáhneme ne prudkým zvednutím prstu z hmatového otvoru ale pozvolným sklouznutím nahoru a nebo do strany. Během tohoto pozvolného sklouznutí je hmatový otvor stále více otevírán a znějící tón je stále vyšší a vyšší až se dosáhne úplného odkrytí a tím konečné výšky tónu.

Notováno je glissando vlnovkou mezi notami:



15. cvičení



Triller

Jako triller bývá označována rychlá změna mezi notovaným a nad ním ležícím tónem. Rychlost trilleru odpovídá dvaatřicetinové notě.

V notách bývá triller označován skrze písmena »tr« nad míněnou notou.

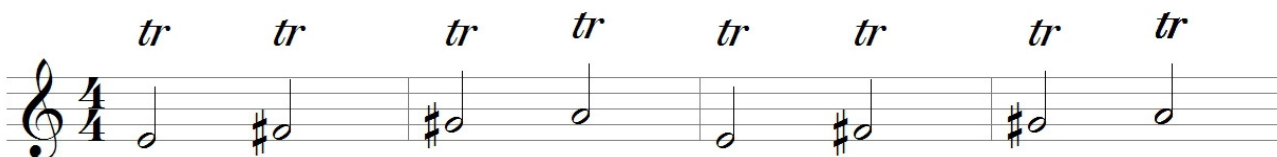
tak se píše

tak zní ve skutečnosti

tr tr



16. cvičení



Problémy a jejich řešení

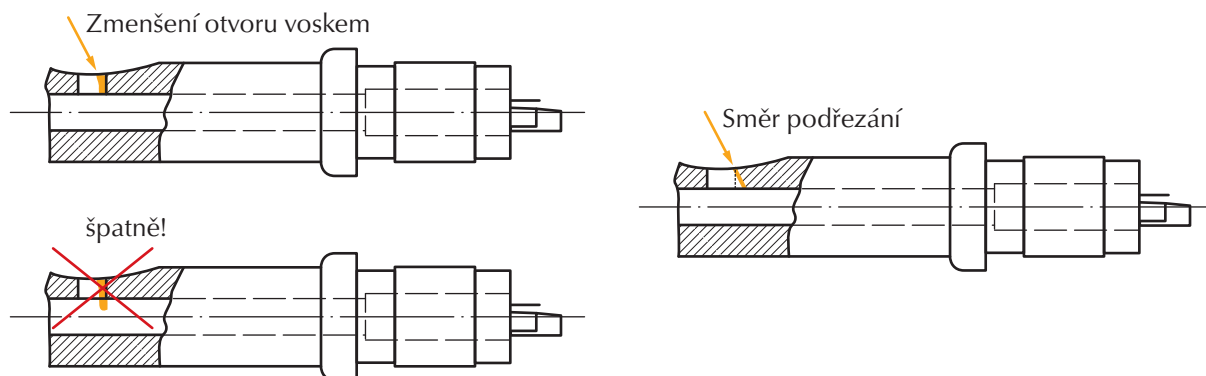
Pokud Säkpipa neladí nabízejí se následující řešení (sepsal Thomas Rezanka, rakouský výrobce Säkpip a jiných druhů dud).

POZOR!

Veškeré změny stojku jej mohou natolik poškodit že bude zapotřebí strojku nového! Změny na melodické píšťale které se nedají vrátit do původního stavu by měly být na každý pád konzultovány se samotným výrobcem tohoto nástroje (vratné změny jsou označeny zeleně, nezvratné červeně)!

Veškeré změny jsou prováděny na vlastní zodpovědnost a žádný ze spoluautorů této školy neručí za možné škody. Nejlépe by bylo každou modifikace daného nástroje nechat provést jeho výrobcem.

Problém	Řešení
Zakladní ladění: Jednotlivé tóny jsou v poměru mezi sebou v pořádku, ale celá tónová řada je buď výš a nebo níž. Odstupy jednotlivých tónů jsou v pořádku.	Ladění je vyšší: Zatížením jazýčku strojku se celé ladění sníží, toho se dosáhne nalepením malého množství včelího vosku na konec jazýčku. Ladění je nižší: Pokud se na jazýčku již nachází vosk, tak je zapotřebí ho opatrně odstranit. Pokud ale na jazýčku žádný vosk není je třeba opatrným škrábáním špičku jazýčku odlehčit.
Střední tóny ladí, vrchní tóny jsou ale výše a spodní níže než by měly být. Stupnice je buď příliš těsná a nebo příliš roztažená.	Tento problém by měl být odstraněn změnou odtrhu (odstupu) plátku od jeho nosiče (trubičky). O co větší odtrh o to těsněji bude celá stupnice a obráceně. Vrchní tóny budou při větším odtrhu nižší.
Jednotlivé tóny neladí. Základní tón a většina tónů sice ladí, ale jednotlivé tóny jsou příliš vysoko.	Za pomoci včelího vosku je možno ovlivnit ladění jednotlivých tónů. Zmenšením hmatového otvoru troškou včelího vosku se dá tento tón snížit. Přitom nesmí vosk dosahovat až do centrálního vrtání píšťaly ale jen otvor poněkud zmenšit (viz str. 21)
Základní tón a většina tónů sice ladí, ale jednotlivé tóny jsou příliš nízko.	Pokud se ve hmatovém otvoru nachází vosk, je třeba ho opatrně odstranit kousek po kousku až tón začne ladit. Nenachází-li se v otvoru žádný vosk, je zapotřebí zkontrolovat centrální vrtání zda se v něm nenachází nějaké nečistoty. Pokud se v píšťale nenachází nečistoty a v otvoru vosk a přesto zní i s jinými strojkami píšťala nadále příliš hluboko, je možno jemným kulatým pilníkem otvor směrem ke strojku zvětšit (viz str. 21). Tuto metodu lze doporučit pouze zkušeným dudákům a nejlépe by bylo kdyby takové zásahy provedl sám výrobce tohoto nástroje.
Nástroj vydává prapodivné tóny, těžce se na něj hraje a spotřebuje příliš mnoho vzduchu.	Plátek strojku je ještě příliš tlustý a je zapotřebí jej ve střední části a u úvazu opatrně škrábáním odlehčit. Při velké spotřebě vzduchu je třeba zkontrolovat vzduchový zásobník (vak) zda je ještě vzduchotěsný.

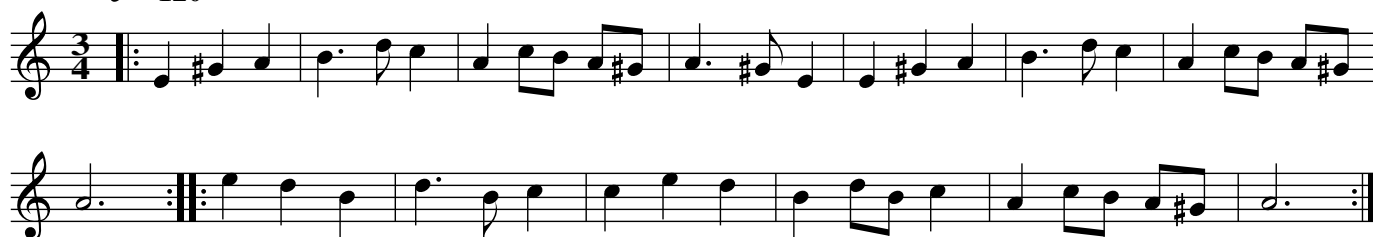


Notová část

Långdans från Sollerön

Trad (Sollerön)

$\text{♩} = 120$



Visa från Venjan

Trad (Venjan)

$\text{♩} = 120$



Vals från Enviken

Trad (Enviken)

$\text{♩} = 120$



Steklåt från Särna

Trad (Särna)



Krigvista om danskarna

Trad (Dala-Järna)



Säckpipslåt efter Jont Lars Olsson

Trad (Nås)



Ljugaren

Trad (Rättvik)



Jag blåste i min pipa

Trad (Dala-Floda)



Skladby pro Säkkipu in »A«

Sestavil Helmut Eberl, verze 1. 12. 2010; helmut.eberl@oeaw.ac.at

[http://www.hephy.at/forschung/projekte/theorie-susy/mitarbeiter/?no_cache=1&user_mitarbeiter_pi1\[item\]=27](http://www.hephy.at/forschung/projekte/theorie-susy/mitarbeiter/?no_cache=1&user_mitarbeiter_pi1[item]=27)

Rád by se na tomto místě poděkoval u všech, kteří mi dodali noty do mé sbírky a to především u Erika Ask-Upmarka, Stephana Steinera a Ralfa Gehlera.

Těž mnoho díky autorovi této školy Björnu Mitmesserovi za jeho angažmá, čas a sílu které vložil do sestavení a psaní této školy.

S přáním velké radosti při hraní následujících skladeb!

©Helmut Eberl

Polskor

1. Polska efter Zakarias Jansson

A trad., 2 x A, 2 x B

B

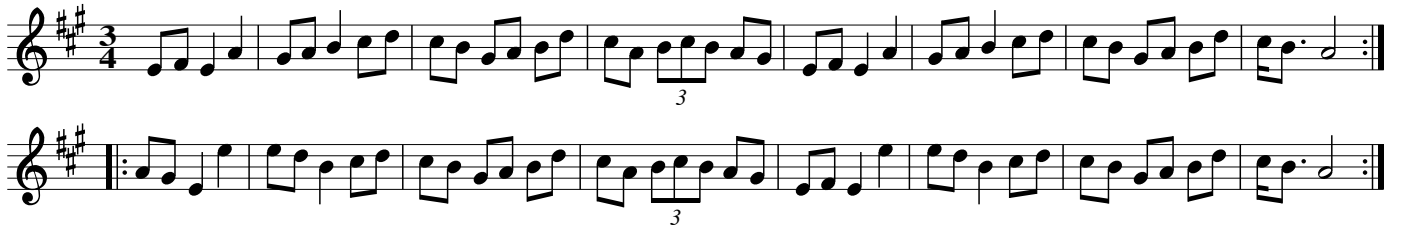
2. Barfotmannen

(CD – Faust)

3. Garnbindarnen II

efter Gustav Johansson, Töftedal. Ur Einar Övergaard, nr. 64
(CD – Faust)

(play inegal)



4. Rökos-pols



5. Polska efter Lars Åhs

trad. (Ähdalen, Dalama)



6. Polska efter Troskari Erik

trad. (Malung, Dalama)



7. Polska efter Nergårds-Lasse

(Björskötten's polska)



8. Gäldsbygubbarnas polska

Intro – Långdans

efter Daniel Danielsson (Dalsland)



Polska



9. Polska (Bakmes) efter Omas Ludvig Larson



10. Senpolska efter Åle Blom

Hälsingland



Slängpolskor

11. Slängpolska efter Pelle Petterson från Närke



12. Petter Duvas Slängpolska



13. Slängpolska efter Mats Wesslén



Schottisar

14. Vihtorin Jenkka



15. Schottis från Idre



16. Schottis från Haverö

Blowzabellica
(Säckpipa-Version H. Eberl)



17. Schottis från Lima

Dalarna



Långdasar

18. Långdans från Sollerön

Intro

Begin

trad. Schweden



19. När barnen mister mor och far



Brudmarschar

20. Brudmarsch från Dalby

trad. (Värmland)



21. Brudmarsch från Nössemark

(CD – Faust)



22. Garnbindarn I

efter Gustav Johannsson, Töftedal. Ur Övergaard, nr. 78
(CD – Faust)



23. Särna gamla brudmarsch



24. Brudmarsch från Äppelbo



Valsar

25. Vals från Enviken

efter Wilhelm Hedlund



26. Spelmansvals

efter Hammarbergs-Hans
(transkriberat von Sepp Pichler)



27. Sommarvals

A. Möller



Menuette

28. Menuet

2x, dann bis "end"

Rasmus Storms nodegog Nr. 4, 1760



29. Vindt Mølle Menuett

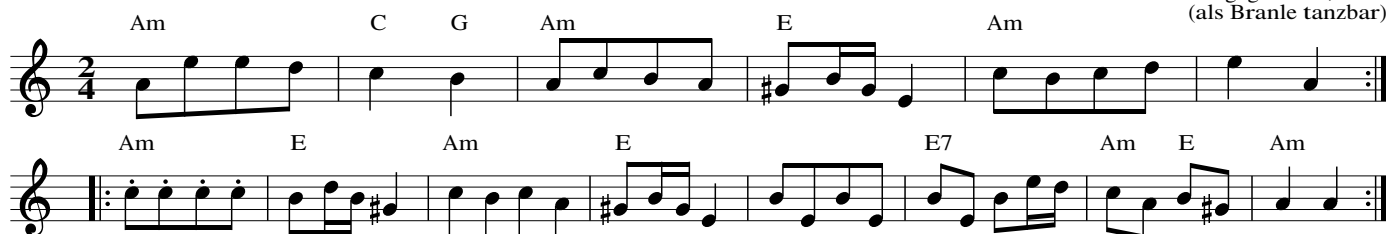
Rasmus Storms nodegog Nr. 30, 1760



Diverse

30. Uden titel

Rasmus Storms nodegog Nr. 39, 1760
(als Branle tanzbar)



31. Säckpiplåt efter Lars Olsson

trad. (Nås, Dalarna)



32. Spilå Jans Gånglåt

Älvdalen, Dalarna



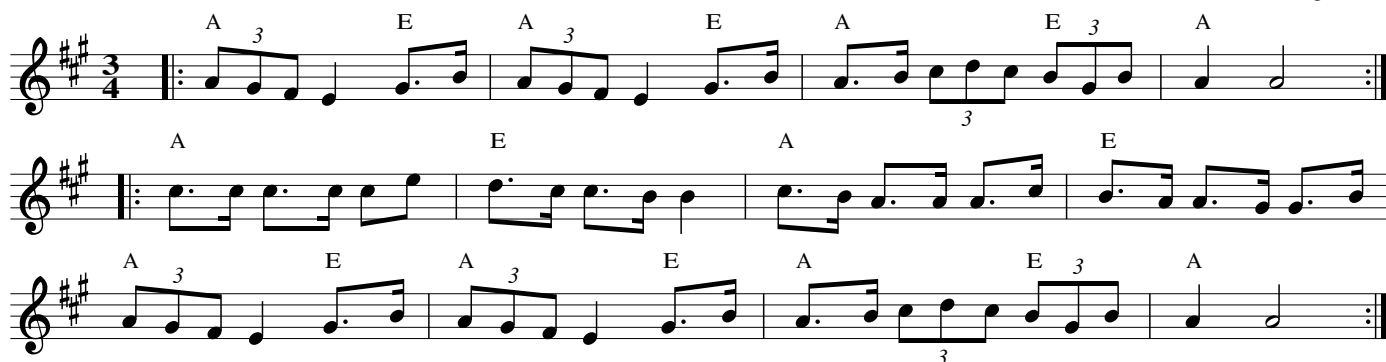
33. Gånglåt

efter Skommar Far
(CD Per Gudmunson, Säckpipa)



34. Polsch

Rasmus Storm nodebog Nr.48



35. Marsch

Rasmus Storm nodebog Nr.13

A E A D E A E A E A E7 A E Bm E Bm E A Bm E A D Bm E A E A E A E7 A

36. Hur var du i laftis saa sildig

Rasmus Storm nodebog Nr. 37

37. Säckpiplåt efter Carl Wahlström

Säckpipa version, E-Bordun

The image displays a musical score for the song "The Sound of Silence" by Simon & Garfunkel. It is presented in a four-staff format, with each staff containing a guitar part and a vocal part. The key signature is E major (three sharps: F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The guitar parts are written in standard notation with chord diagrams above the notes. The vocal parts are written in standard notation with lyrics below the notes. The score includes a chorus and a verse, with a double bar line and repeat sign at the end of the verse. The guitar part features a prominent arpeggiated pattern in the chorus, while the vocal part has a melodic line with lyrics. The overall style is a clean, acoustic arrangement.

Příloha

Výrobci Säckpip

Matthias Branschke	www.dudelsackmanufaktur.de
Christian Dreier	www.dreiers-dudelsackbau.de
Andreas Rogge	www.uilleann-pipes.de
Toru Sonoda	www.bagpipesonoda.eu
Thomas Rezanka	www.rezanka.at
Alban Faust	www.albanfaust.se
Börs Anders Öhman	www.borsljudet.com
Leif Eriksson	www.tongang.se/leif/welcome.html
Magnus Högfeldt	www.hogfeldt.dk
Petr Skalický (Brno)	www.dudy.eu
Rudolf F. Klapka	www.dudy-gajdy.at

Copyright:

Všechna práva leží u autora této školy. Vyňaty jsou skladby v notové části zde jsou vlastníci práv Olle Gällmo (skladby pro začátečníky) a Helmut Eberl (Skladby pro pokročilé).

Tuto školu je možno nabízet zdarma ke stažení a je dovoleno ji jak soukromně tak v rámci výuky používat. **Přísně zakázáno je ji prodávat a to i jako kopie celé školy tak i výtažky digitální či na papíru.**

Impressum:

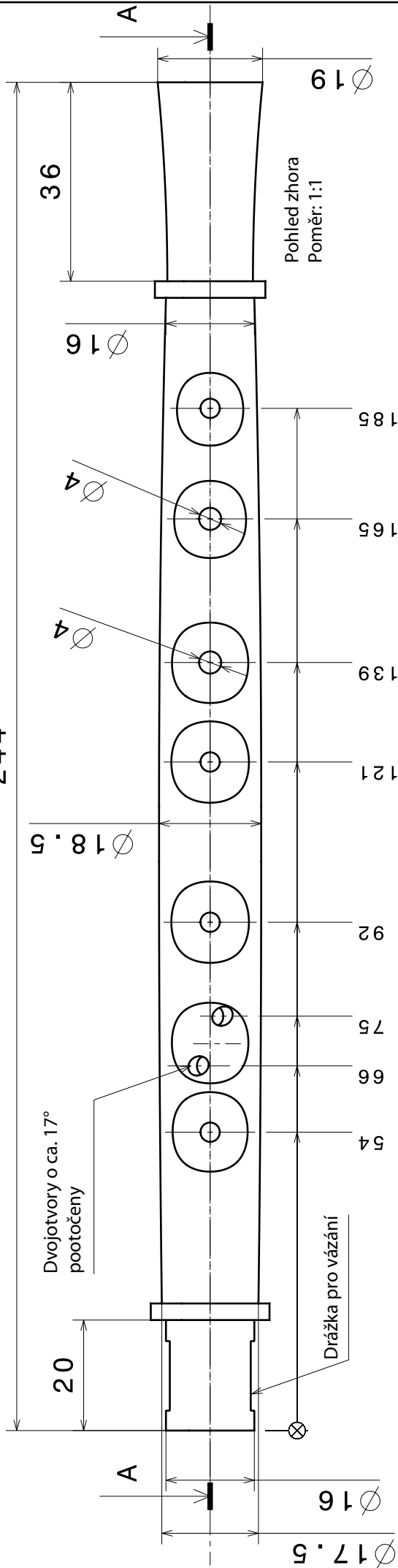
Autor:

Björn Mittmesser
Schulstrasse 1
D-74821 Mosbach
Deutschland
BjoernMittmesser@t-online.de

Překlad:

Rudolf F. Klapka
klapka.rudolf@gmx.at

244



Vnější průměr píšťaly
u doladovacího otvoru:
d = 16 mm

215

154

34

6

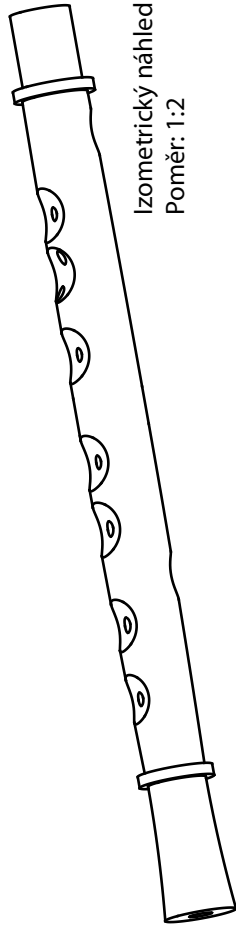
6

Řez A-A
Poměr: 1:1

3 mm

Všechny prohlubně vyhotovit tak,
aby byla dosažena tloušťka stěny 3 mm.

Všechny otvory bez vlastních rozměrů
mají průměr: d = 3,5 mm



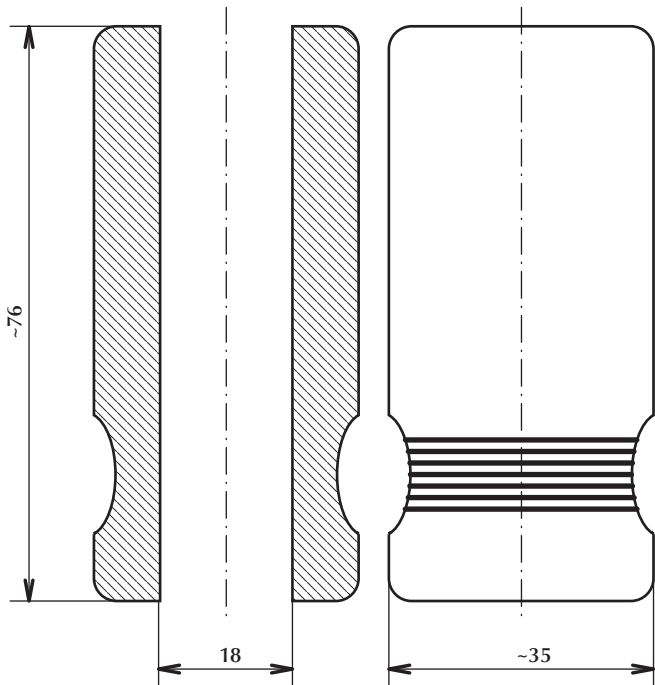
Všechny rozměry v milimetrech

Autoři: Překlad:
BeamHo Rudolf F. Klapka
FAQTOR-X

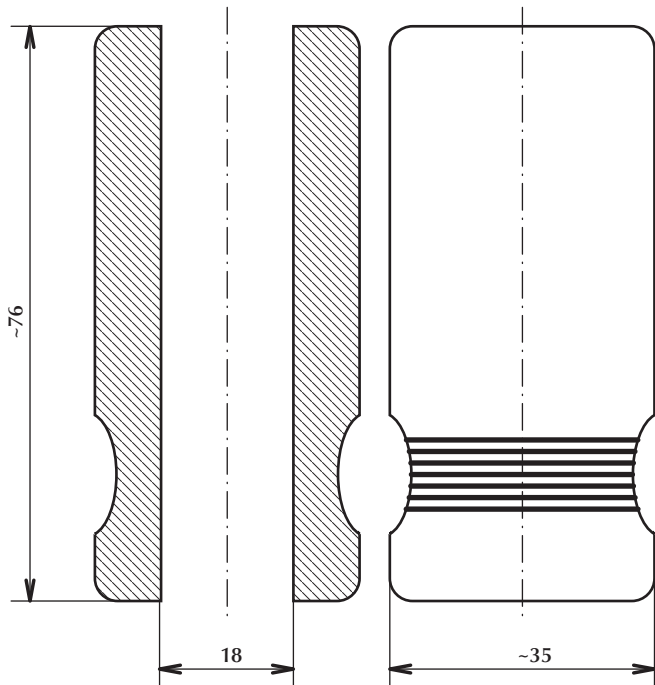
Säkpipa – Melodická píšťala E/A
(polouzavřený prstoklad)

Poměr
1:1

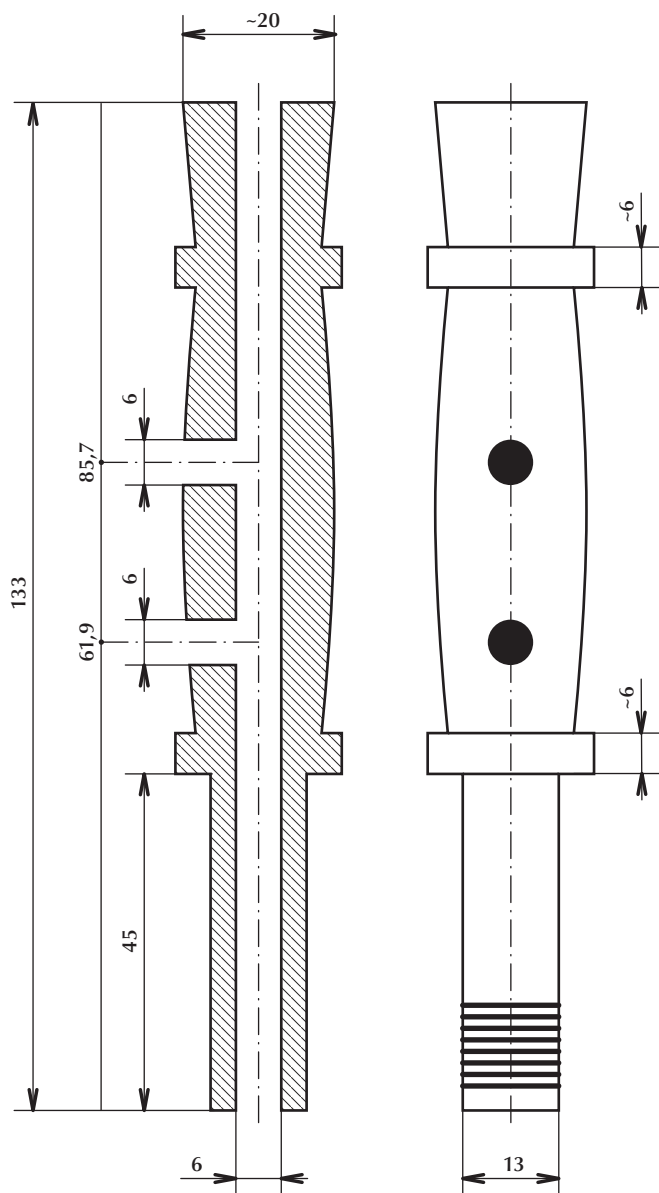
Vývod k melodické píšťale



Vývod k bordunové píšťale

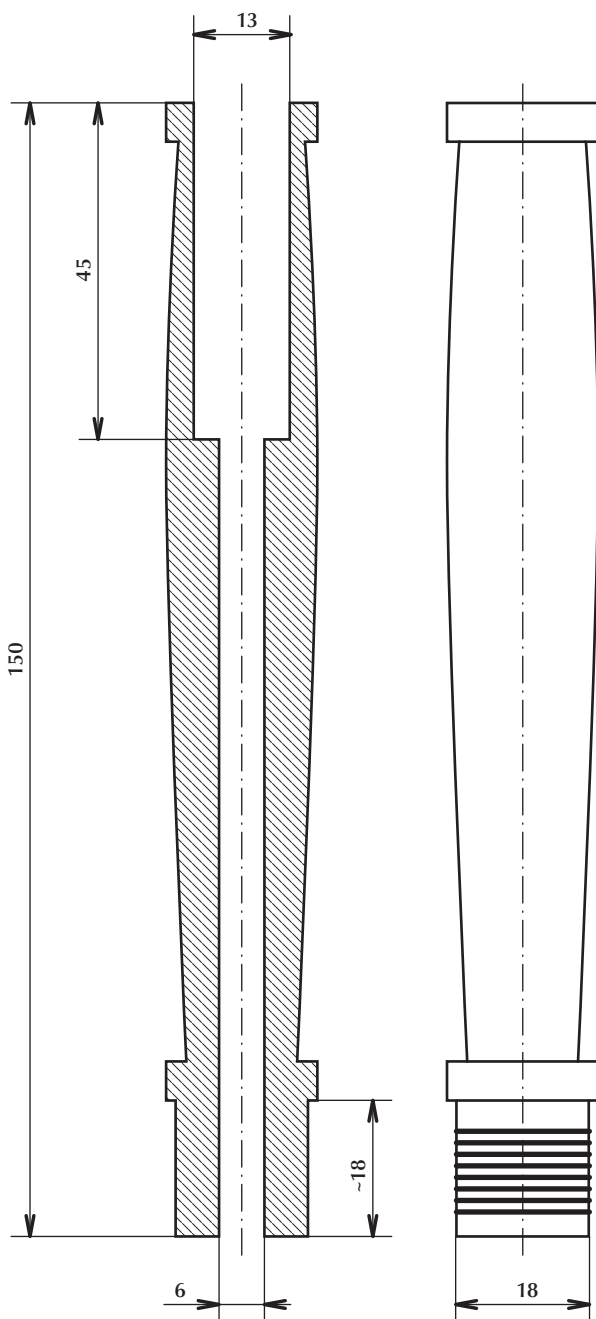


Vrchní díl bordunu



Björn Mitmesser

Dolní díl bordunu



Škola hry na švédské dudy